TOELICHTING OP DE VERORDENING OP DE HEFFING EN INVORDERING VAN LIJKBEZORGINGSRECHTEN 2027 GEMEENTE BRUNSSUM

A. Algemeen

1. Wettelijke basis

De verordening grafrechten is gebaseerd op de tekst van de Gemeentewet en de Wet op de lijkbezorging. Zij is ook afgestemd op de beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen gemeente Brunssum 2026 en de daarbij behorende nadere regels.
De tekst van hogere wettelijke regelingen is waar nodig voor de duidelijkheid overgenomen.

2. Gemeentelijke begraafplaatsen gemeente Brunssum

In het verleden was het gebruikelijk om op basis van een eertijds ingeschatte kostenonderbouwing vastgestelde tarieven jaarlijks te indexeren. In deze verordening worden enkele tarieven opnieuw berekend op basis van kostenonderbouwing en andere tarieven op basis van marktconforme afwegingen, waarbij tarieven afgerond zijn op makkelijk te communiceren getallen. Door de sterk toegenomen marktwerking in de uitvaartbranche leiden te hoge tarieven onmiddellijk tot minder verrichtingen en uiteindelijk lagere inkomsten voor de begraafplaatsen.
Gezien de trend van daling van het aantal begrafenissen en een toename van het aantal crematies, natuurbegravingen en naar verwachting de toelating in 2028 van alkalische hydrolyse als nieuwe wijze van lijkbezorging, is een marktconforme vaststelling van de tarieven voor 2026 zeer te rechtvaardigen.
Met uitbreiding en verbreding van de dienstverlening (meer keuzemogelijkheden en graftermijnen) worden ook nieuwe tarieven vastgesteld die geen vergelijkingsgronden hebben met eerdere verordeningen.

Vanuit het belang van de inwoners van de gemeente Brunssum en vanuit gemeentelijk financieel belang wordt gekozen voor tariefdifferentiatie, begraven voor alle inwoners betaalbaar te houden, zowel voor inwoners met een kleinere beurs die kunnen kiezen voor algemene graven of enkelgraven voor singels en korte graftermijnen als voor diegenen die bij leven een grafrecht voor lange termijn willen regelen en nabestaanden willen ontzorgen.

Vastrecht voor algemeen onderhoud is verplicht en daarom geïntegreerd in het tarief voor het grafrecht. Betaling vooraf is noodzakelijk om te zorgen dat gedurende de afgesproken periode verplichtingen nagekomen worden.

Voor de begroting is het van belang dat kortere uitgiftetermijnen (en dus lagere jaarlijkse inkomsten) gecompenseerd worden met langere termijnen (die compenseren het inkomstenverlies van kortere termijnen). Langere termijnen sluiten ook aan bij de belangen en wensen van de burgers en nieuwe trends met betrekking tot zaken zelf bij leven te willen regelen en het ontlasten van nabestaanden met betrekking tot onderhoud en kosten. Vaak is bij overlijden een uitvaartverzekering of erfenis aanwezig waar de uitvaartkosten uit betaald kunnen worden, ook die van langere graftermijnen. Bij verlenging van kortere graftermijnen is dit later niet meer het geval.

B. Artikelsgewijze toelichting

Aanhef
De lijkbezorgingsrechten worden geheven op basis van artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b, van de Gemeentewet.
De verschillende rechten dragen zowel kenmerken van gebruik- als genotsretributies in zich en op sommige punten hebben de rechten kenmerken van leges (overigens een begrip dat vanaf de inwerkingtreding van de Wet materiële belastingbepalingen niet meer in de Gemeentewet voorkomt). Gebruiksretributies worden geheven voor het gebruik overeenkomstig de bestemming van voor de openbare dienst bestemde gemeentebezittingen, -inrichtingen of -werken. Genotsretributies zijn rechten ter zake van het genot van door of vanwege de gemeente verleende diensten. Op grond van de bij de verordening grafrechten behorende tarieventabel kan bijvoorbeeld voor de volgende diensten worden geheven: begraven, bijzetten asbussen, et cetera.
Sommige rechten, zoals het recht voor het overschrijven van graven, hebben het karakter van voormalige leges. Ondanks dat karakter zijn vanuit het oogpunt van overzichtelijkheid die rechten ook opgenomen. Daardoor worden alle heffingen voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor de daarmee samenhangende diensten in één verordening geregeld.

Artikel 1. Begripsbepalingen
Algemeen: De omschrijvingen zijn opgenomen zodat voor eenieder duidelijk is wat en wie met de diverse begrippen bedoeld wordt. In dit artikel worden de nieuwe begrippen die voortkomen uit de wetswijzigingen van 2010 en het Besluit op de lijkbezorging van 2013 gebruikt.

Onderdeel a.: begraafplaats, de gemeentelijke begraafplaats, waarvan de gemeente de houder is. Bijzondere begraafplaatsen binnen de gemeentegrond, zijn niet inbegrepen.
Het begrip begraafplaats sluit aan bij de definitie van ‘Begraafplaats van de toekomst’, zoals verwoord in het gelijknamige rapport van de Landelijke Organisatie van Begraafplaatsen (2021):
‘De begraafplaats van de toekomst is een uitnodigende, multifunctionele omgeving. Hier worden overledenen begraven of wordt hun as bijgezet. Deze plek wordt bezocht door mensen die overledenen herdenken, genieten van de natuur- en/of historische waarden, deelnemen aan activiteiten die in het teken staan van herdenken en/of het bespreekbaar maken van de dood en rouw.’

Onderdeel b.: een particulier graf werd in het verleden vaak aangeduid als ‘eigen’ graf. Ook in het algemeen spraakgebruik wordt de term ‘eigen graf’ nog altijd gebezigd. De nieuwe beheerverordening volgt echter de terminologie van de Wet op de lijkbezorging. Sinds 2010 is in de Wet op de lijkbezorging het begrip ‘particulier graf’ opgenomen voor een graf “met uitsluitend recht”. De rechthebbende bepaalt wie er in het graf begraven worden en voor hoe lang deze overledene(n) begraven worden gehouden. Particuliere graven met een grafrecht voor onbepaalde tijd werden vaak uitgegeven als ‘koopgraven”. Deze komen nog voor op de oude (delen van) begraafplaatsen.

Particuliere graven kunnen ook bij voorbaat uitgegeven worden of gereserveerd worden, dat wil zeggen zonder dat er direct in het graf begraven wordt.

Onderdeel c.: algemene graven hebben een gebruiksrecht en geen uitsluitend recht. De gemeente bepaalt dan als houder van de begraafplaats wie waar begraven wordt. Algemene graven worden in Brunssum uitgegeven voor een periode van tien jaar en kennen geen recht van verlenging. De gemeente kent geen actief uitgavebeleid, algemene graven worden alleen uitgegeven voor o.a. uitvaarten die op kosten van de gemeente plaatsvinden.

Onderdeel d.: keldergraven zijn er in meerdere soorten en maten. Vanouds zijn het betonnen of gemetselde bouwwerken, deels ondergronds en deels bovengronds, ook wel keldergraven genoemd. De afmetingen konden afwijken van de gangbare afmetingen. De huidige generatie keldergraven betreft betonnen of kunststofkelders die ondergronds geplaatst worden en afgedekt worden met een afsluitplaat en/of gangbaar grafmonument. Een nieuwe variant zijn wandgraven, die in populariteit toenemen. Ook deze vallen onder de categorie keldergraven. Gezien veel voorkomende problemen met lekkage en slechte beluchting en de daarmee gepaard gaande slechte vertering zijn vergunningen voor plaatsing aan strenge voorwaarden onderhevig. De gemeente Brunssum staat het gebruik van reeds aanwezige keldergraven toe, maar nieuwe keldergraven worden niet meer uitgegeven.

Onderdeel e.: voor stoffelijke resten van kinderen zijn graven in aparte velden of rijen beschikbaar tegen een gereduceerd tarief. Er is voor ouders uiteraard geen verplichting om van een kindergraf gebruik te maken. Kinderen kunnen ook worden begraven in een ander particulier graf, maar dan tegen het volledige tarief. Voor kinderen jonger dan 1 jaar, foetussen onder de 24 weken inbegrepen, van 1 tot 8 jaar (voorheen 6 jaar) en 8 tot 12 jaar, zijn graven met kleinere afmetingen beschikbaar tegen een aangepast tarief.

Onderdeel f.: Met enkelgraven wordt ingespeeld op de behoefte van alleenwonende.

Onderdeel g: dubbelgraven, ook wel familiegraven genoemd, zijn twee of meer naast elkaar gelegen graven met een gezamenlijke grafbedekking. Aangezien de grafbedekking de tussenruimte tussen de graven overlapt zijn aparte voorwaarden nodig voor de afmetingen van de grafbedekking. Tevens is er de voorwaarde dat beide graven gelijktijdig uitgegeven en verlengd moeten worden in verband met de gezamenlijke grafbedekking.

Onderdeel h.: voor het bijzetten van asbussen zijn aparte urnengraven beschikbaar. Het betreft speciale urnenkeldertjes en eventueel zand-urnengraven of het begraven van as in verteerbare urnen.

Onderdeel i.: bovengrondse urnenplaatsen voorzien in de behoefte aan bovengrondse asbestemmingen in een sierurn, kunstobject of zuil.

Onderdeel j.: urnennissen voorzien in de behoefte om een asbus te plaatsen in een nis, al dan niet afsluitbaar met een voorzetplaat.

Onderdeel k.: particuliere gedenkplaatsen voorzien in de behoefte aan gedenkplaatsen zonder begraving van een overledene of plaatsing van een asbus. Het betreft verzoeken van nabestaanden die een asbus verstrooid hebben en later alsnog een fysieke gedenkplaats wensen, bij verhuizing van de nabestaanden, overlijden in het buitenland of bij vermissing.

Onderdeel l.: een bus of box/zak voor de berging van as, meestal door het crematorium verstrekt.

Onderdeel m.: urnen zijn er in grote variatie en afmetingen. Urnen op grafbedekkingen en staande zuilen moeten vast op de ondergrond bevestigd worden. Urnen die geplaatst worden in urnenmuren moeten inpasbaar zijn in de beschikbare ruimte van de nis.

Onderdeel n.: as kan verstrooid worden op een verstrooiveld of verzamelkelder met strooischaal. Vanuit milieuoverwegingen wordt steeds vaker gekozen voor opvang van de as in een (ondergrondse) afgesloten ruimte, bijvoorbeeld een leeg keldergraf. De beheerder bepaalt waar as verstrooid kan worden.

Onderdeel o.: een grafbedekking kan bestaan uit een liggende steen (zerk) en of staande steen, maar ook uit grafbeplanting of een monument of kunstwerk als gedenkteken.

Onderdeel p.: een gedenkteken kan zijn een liggende of staande steen, maar ook een sierurn of ander gedenkteken, zoals een beeld of kunstobject.

Onderdeel q.: een voorzetplaat biedt de mogelijkheid voor het aanbrengen van een inscriptie, heeft een beschermende functie voor de asbus en/of urn met betrekking tot beschadiging en werkt preventief met betrekking tot diefstal.

Onderdeel r.: herinneringsplaatjes voorzien in een toenemende behoefte om ook na het verstrooien van as of het ruimen van een graf een fysieke herinnering aan de overledene te hebben. Ook voor doodgeboren kindjes jonger dan 24 weken is de plaatsing van een herinneringsplaatje op een algemene gedenkzuil mogelijk. Herinneringsplaatjes hebben een plaatsingsrecht voor 20 jaar.

Onderdeel s. en t.: het college van de gemeente Brunssum heeft de dagelijkse leiding van de begraafplaats belast bij de beheerder. Het college verleent mandaat aan de beheerder en de medewerkers van de administratie van de graven om een aantal zaken namens het college te behartigen. De vaste medewerker van de begraafplaatsen wordt vaak beheerder genoemd, maar zijn werkzaamheden vallen onder de verantwoordelijkheid van zijn leidinggevende.

Onderdeel u., v. en w.: de termen rechthebbende, gebruiker en belanghebbende zijn nader gedefinieerd. De gravenadministratie gebruikt de benaming rechthebbende voor alle natuurlijke personen en rechtspersonen aan wie een ‘uitsluitend recht’ is verleend op een particulier (urnen)graf, urnennis, urnenplaats en particuliere gedenkplaats. De benaming gebruiker voor alle aanvragers van een algemeen graf of algemene urnennis. Alle overige contactpersonen zijn belanghebbenden. Het betreft o.a. de eigenaar van een grafbedekking niet zijnde de rechthebbende, de aanvrager van een herinneringsplaatje en overige contactpersonen met belangen voor zover deze niet de rechthebbende zijn.

Onderdeel x.: de aanvrager zal meestal een nabestaande van de overledene zijn, maar dat is niet noodzakelijk. Het kunnen bijvoorbeeld ook vrienden of buren zijn. Bij een begraving in een algemeen graf wordt de aanvrager als gebruiker en belanghebbende van het graf aangemerkt.
Bij een particulier (kelder)graf, urnennnis, urnengraf, urnenplaats en particuliere gedenkplaats is tevens tenaamstelling van de grafrechten vereist. De grafrechten kunnen ook gevestigd worden op naam van een andere (rechts)persoon dan de aanvrager.
Niet de aanvrager, maar de rechthebbende van een particulier graf geeft toestemming voor het begraven of de bijzetting van een asbus in een reeds uitgegeven graf.

Onderdeel aa.: de huidige Wet op de lijkbezorging is in 1991 vastgesteld en heeft in 2010 belangrijke veranderingen ondergaan. In het Besluit op de lijkbezorging van 2013 zijn praktische zaken verder uitgewerkt evenals via Technische adviezen voor de inrichting van begraafplaatsen en graven en voorschriften ten aanzien van asverstrooiing (2014).

Onderdeel bb.: een grafrecht is een uitsluitend recht op een particulier graf of een gebruiksrecht op een algemeen graf.

Onderdeel cc.: de grafakte is de schriftelijke bevestiging van alle rechten en verplichtingen die voortvloeien uit het aangaan van een grafrecht, conform de geldende beheerverordening en nadere regels.

Onderdeel dd.: de Wet op de lijkbezorging biedt drie mogelijkheden van lijkbezorging, namelijk begraven, cremeren en ter beschikking stellen van de wetenschap. Andere vormen van lijkbezorging, zoals alkalische hydrolyse (resomeren) en veraarden, zijn nu nog niet toegestaan.

Onderdeel ee.: de wet verstaat onder een lijk het lichaam van een overledene of doodgeborenen. Een doodgeborene is een na een zwangerschap van ten minste 24 weken levenloos ter wereld gekomen menselijke vrucht. Vanaf 24 weken geldt een registratieplicht. Voor een doodgeborene jonger dan 24 weken en een overledene jonger dan 24 weken die 24 uur geleefd heeft en die begraven wordt in een graf, en daarmee geregistreerd wordt,

gelden dezelfde voorwaarden als voor doodgeborenen ouder dan 24 weken, dus ook de overhandiging van een verlof tot begraven en registratiedocument. In het huidige taalgebruik en in de nieuwe conceptwet is vaak niet meer sprake van het woord lijk, maar van overledene.

Onderdeel ff., gg en hh: samenvoegen is een nieuw begrip, uitgewerkt in de Handleiding opgraven en ruimen van de brancheorganisaties. Het betreft het op verzoek van een rechthebbende van het graf samenbrengen van de stoffelijke resten van de bovenste laag bij de onderste laag, zodat er ruimte komt voor een extra overledene. Voorheen was schudden de gebezigde term, maar daarbij werden de stoffelijke resten onder de onderste laag samengebracht. Ter voorkoming van ophoping van onvolledig verteerde stoffelijke resten wordt schudden niet meer toegestaan. Beide handelingen betreffen het verdiept begraven van stoffelijke resten.
Samenvoegen geschiedt tot op de onderste laag, op verzoek van de rechthebbende, op het moment dat er nog een lopend grafrecht is, er meerdere begraaflagen zijn en voldaan is aan de grafrusttermijn van tien jaar.
Ruimen betreft de verwijdering van het graf inclusief grafbedekking na afloop van de graftermijn. Ruiming vindt meestal plaats in twee fasen, bovengronds ruimen van de grafbedekking onmiddellijk na afloop van de graftermijn, waarbij de beheerder de bestemming bepaalt. Ondergronds ruimen vindt plaats op het moment dat het graf opnieuw wordt uitgegeven, waarbij de stoffelijke resten verzameld worden en overgebracht naar een verzamelgraf.
In uitzonderlijke gevallen kunnen de stoffelijke resten ook verdiept worden begraven in hetzelfde graf. In dat geval wordt gesproken over schudden, een vorm van ruimen waarbij stoffelijke resten worden samengebracht tot onder de onderste laag.
In deze verordening worden samenvoegen en schudden vanwege verteringsproblemen niet meer toegestaan. De intentie van de begraafplaatsen in Brunssum is om gebruikte graven ‘schoon’ op te leveren.

Onderdeel ii.: een verzamelgraf is een algemeen graf bij de gemeente in beheer waar de stoffelijke resten van overledenen van geruimde graven collectief bewaard worden. Elders op de begraafplaats kan een herdenkingsmonument geplaatst worden waar nabestaanden de overledene van een geruimd graf kunnen herdenken middels een herinneringsplaatje.

Artikel 2. Belastbaar feit
De verordening kent zeer uiteenlopende diensten waarvoor rechten worden geheven. Er is gekozen voor een ruime omschrijving om te voorkomen dat in bepaalde situaties geen belastingplichtige aangewezen zou kunnen worden. Het college kan verder nadere regels vaststellen.

Artikel 3. Belastingplicht
Naast een belastingplicht ten aanzien van de aanvrager van een begraving op de begraafplaats en van de verleende diensten rondom de uitvaart, kan er ook een

belastingplicht ontstaan voor degene die gebruik maakt van de begraafplaats en verleende diensten die plaatsvinden (ver) ná de voltooiing van een uitvaart. Denk bijvoorbeeld aan een (latere) asbijzetting in een urnengraf, nadat een crematie elders is uitgevoerd.

Artikel 4. Vrijstellingen
Geen rechten worden geheven indien het een opgraving op rechtelijk gezag betreft. Dan is ook geen vergunning vereist.
Evenmin worden rechten geheven bij de begraving van een doodgeborene jonger dan 24 weken op een foetusveld. Deze vallen namelijk buiten de wet op de lijkbezorging. De rechten worden wel geheven indien gekozen wordt voor een kindergraf voor kinderen jonger dan 1 jaar of een ander graf of asbestemming.

Artikel 5. Tarieven en maatstaf van heffing
Voor de maatstaf van heffing en de belastingtarieven wordt verwezen naar de tarieventabel. De reden waarom voor een tarieventabel is gekozen is gelegen in het feit dat de diensten waarvoor een gemeente lijkbezorgingsrechten heft overzichtelijker worden weergegeven en eenvoudiger gecommuniceerd kunnen worden.
Lijkbezorging op kosten van de gemeente
In artikel 21 van de Wet op de lijkbezorging is bepaald dat indien niemand voorziet in de lijkschouwing en lijkbezorging, de burgemeester daarvoor zorgdraagt. De kosten daarvan komen als gevolg van artikel 22 van de Wet op de lijkbezorging ten laste van de gemeente. De gemeente heeft verschillende mogelijkheden om deze kosten te dekken. Zij kan de opbrengst van de goederen die bij een overledenen worden aangetroffen hiervoor aanwenden. Zij heeft ook de mogelijkheid om de kosten te verhalen op de nalatenschap en, bij ongenoegzaamheid van deze, op de bloed- en aanverwanten die op grond van de artikelen 392-396 van Boek I van het Burgerlijk Wetboek tot onderhoud van de overledene verplicht zouden zijn geweest. Soms kan op grond van artikel 416 van het Wetboek van Koophandel bij uit zee opgehaalde of aangespoelde lijken verhaal op een reder plaatsvinden. Paragraaf 6.5 van de Wet werk en bijstand is voor zover mogelijk met betrekking tot het kostenverhaal van overeenkomstige toepassing.
Voor de gemeente Brunssum is het Sociale Domein de verantwoordelijke opdrachtgever en is daarmee ook de betaling plichtige voor de uitvaart, inclusief de begraafkosten.

Tariefdifferentiatie
Sinds 1 januari 1995 hebben gemeenten meer vrijheid bij de keuze van de maatstaf van heffing en is de jurisprudentie dat de heffing zich moet richten naar het gebruik of genot in beginsel niet meer van toepassing (inwerkingtreding van de Wet materiële belastingbepalingen).
De jurisprudentie die betrekking heeft op de oude wetgeving is geheel in lijn met de overige jurisprudentie op dit terrein. Zo heeft de Hoge Raad beslist dat tariefdifferentiatie in het recht voor het algemene onderhoud van de begraafplaats slechts is toegestaan als er sprake is van verschil in genot bij dat onderhoud. Een tariefdifferentiatie voor het algemene onderhoud van de begraafplaats tussen algemene graven en particuliere graven kan volgens de Hoge Raad alleen als de infrastructuur rond de eigen (particuliere) graven uitgebreider is dan rond de algemene graven (Hoge Raad 7 mei 1997, nr. 31 920, Belastingblad 1997, blz. 451).

De Hoge Raad zet deze lijn voort in zijn uitspraak van 28 februari 2003, nr. 37 716, Belastingblad 2003, blz. 462 (Zaanstad), hoewel die betrekking heeft op de wetgeving na 1 januari 1995. In dit arrest oordeelt de Hoge Raad dat een verschil in tarief voor algemeen onderhoud van de begraafplaats tussen particuliere graven en algemene graven alleen geoorloofd is als er een rechtvaardigingsgrond is. Na verwijzing oordeelt Hof Den Haag dat aanleiding voor een tariefdifferentiatie bijvoorbeeld kan zijn dat de infrastructuur van de begraafplaats bij eigen (particuliere) graven uitgebreider is dan bij algemene graven. Op de Algemene begraafplaats van Zaandam is dit echter niet het geval. Het Hof oordeelt dat het gelijkheidsbeginsel is geschonden. De tarieven voor eigen (particuliere) graven zijn onverbindend voor zover de in de tarieven begrepen component voor het algemene onderhoud de in de tarieven voor de algemene graven begrepen component voor het algemene onderhoud overtreffen. (Hof ‘s-Gravenhage 10 december 2003, nr. 03/00687, LJN: AO1414). Daarmee wijkt de Hoge Raad af van uitspraken over andere heffingen (zie bijv. Hoge Raad 25 oktober 2002, nr. 36 638, LJN: AD8499, over rioolrechten). Bedacht moet echter worden dat ook onder de nieuwe wetgeving een tariefdifferentiatie gemotiveerd moet worden (verbod van willekeur).

Kostendekkendheid
Op grond van artikel 229b Gemeentewet mag de verordening lijkbezorgingsrechten niet meer dan kostendekkend zijn. Een opbrengstoverschrijding leidt echter niet zonder meer tot onverbindendheid van de verordening. Zie daarvoor Hoge Raad 3 november 1999, nr. 34616, LJN: AA2917, VNG-45, Belastingblad 2000, blz. 15) en Hoge Raad 10 april 2009, nr. 43747, LJN: BC3691, VNG-2977.
Gemeenten zijn bevoegd om voor begraafplaatsen te werken met reserves en voorzieningen omdat de inkomsten en kosten jaarlijks kunnen verschillen. In de lijkbezorging heeft het meerjarig kostenperspectief een extra dimensie. Uitsluitende rechten worden voor tientallen jaren gevestigd en onderhoudsrechten kunnen voor meerdere jaren worden afgekocht. Theoretisch zouden deze inkomsten toegevoegd dienen te worden aan de voorziening in het jaar van ontvangst en jaarlijkse onttrekkingen in latere jaren. Bij veel gemeenten zijn geen voorzieningen gevormd en ontstaan er nu problemen door een daling van het aantal begravingen en de daarmee gepaard gaande vermindering van inkomsten. Werden voorheen de jaarlijkse kosten gedekt door de inkomsten, nu zijn de inkomsten veelal minder dan de jaarlijkse kosten. In dat geval is volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) een voorziening voor reeds aangegane verplichtingen noodzakelijk, evenals een aparte begroting voor de begraafplaatsen.

Marktconforme tarieven
Als vertrekpunt is genomen de bestaande tarieven van 2026. Bij enkele tarieven heeft een marktconforme correctie plaatsgevonden. Vanuit communicatieve overwegingen is gekozen voor afgeronde tarieven.

Artikel 6. Wijze van heffing
In artikel 233 Gemeentewet is bepaald dat gemeentelijke belastingen kunnen worden geheven bij wege van aanslag, bij wege van voldoening op aangifte en op andere wijze.
De in deze verordening genoemde diensten van de gemeente Brunssum worden geheven bij wege van een belastingaanslag.

Artikel 7. Ontstaan van belastingschuld
Rechten zijn verschuldigd bij de aanvang van de dienstverlening of bij de aanvang van het gebruik van de bezittingen, werken of inrichtingen.

Artikel 8. Termijn van betaling
Gemeenten zijn vrij om zelf een termijnenregeling in de verordening op te nemen. De gemeente Brunssum biedt geen termijnregeling aan. De meeste betalingsplichtige hebben ofwel een uitvaartverzekering of een nalatenschap waaruit de kosten betaald kunnen worden.

Bij verlengingen van grafrechten kunnen voor bepaalde groepen wel betalingsproblemen ontstaan, bijvoorbeeld voor diegenen zonder pensioenuitkering. In dat geval kan een gespreide betalingsregeling aangeboden worden.

Artikel 9: Kwijtschelding
Kwijtschelding van lijkbezorgingsrechten vindt doorgaans niet plaats, maar is juridisch wel mogelijk. De betaling zal in de meeste gevallen geen problemen geven omdat veel mensen een begrafenis-/overlijdensrisicoverzekering hebben. Ook is terugval op de Participatiewet (voorheen Wet werk en bijstand) mogelijk.

Artikel 10. Overgangsrecht
Begraafrechten worden in rekening gebracht volgens de tarieven die geldig zijn op de datum van de belastingplicht conform de dan geldende verordening.

Artikel 11. Inwerkingtreding
De datum van inwerkingtreding van de verordening en de tarieven wordt vermeld

Artikel 12. Afstand doen van (graf-) rechten
Aangegeven wordt dat geen terugbetaling kan plaatsvinden indien overeengekomen afspraken zoals vastgelegd in de grafakte opgezegd worden.

Artikel 13. Nadere regels door het college van burgemeester en wethouders
Het college kan nadere regels vaststellen met betrekking tot de heffing en invordering van de grafrechten. De uitvoeringsregeling gemeentelijke belastingen is van toepassing.

Artikel 14. Citeertitel
Vermeldt de citeertitel van de verordening

C. Toelichting op de tarieventabel

Algemeen
De gemeente Brunssum kiest voor marktconforme en afgeronde tarieven. Marktconforme tarieven zijn noodzakelijk ter behoud van voldoende marktaandeel en daarmee voor voldoende inkomsten voor de exploitatie van de begraafplaatsen. Vertrekpunt zijn de tarieven van het lopende jaar en een bijstelling op marktontwikkelingen waar nodig. Een te sterke stijging van de tarieven of het niet tijdig inspelen op ontwikkelingen in de markt leidt tot minder omzet en minder inkomsten, met alle gevolgen voor de exploitatiebegroting.
De tarieven zijn afgerond op vijf- of tientallen vanuit communicatieoogpunt. Ondernemers en medewerkers van de begraafplaats vinden het lastig om niet afgeronde tarieven met cijfers achter de komma te moeten communiceren met hun klanten en nabestaanden. Dit veroorzaakt sneller ruis in de communicatie.

Hoofdstuk 1. Begraven
In dit hoofdstuk zijn regelingen opgenomen voor het begraven van overledenen. Begraven kan in een algemeen graf en in een particulier graf.
De gemeente Brunssum kiest voor een basispakket waarin vereiste werkzaamheden voor een goede dienstverlening integraal zijn meegenomen. In de begraafkosten en de bijzettingskosten zijn meegenomen het uitzoeken van een graf, openen en sluiten van het graf, voorlopen, administratieve handelingen, aanwezigheid tijdens de begrafenis en het ruimen van het graf na afloop van de termijn.
Voor algemene graven zijn in de begraafkosten ook de algemene onderhoudskosten meegenomen.

Vanaf 2027 zijn voor kindergraven gereduceerde tarieven opgenomen in de tarieventabel, aparte tarieven voor het begraven van kinderen jonger dan 1 jaar en van 1 tot 8 jaar en van 8 tot 12 jaar. Gemeenten hoeven hier echter geen onderscheid in te maken. Kindergraven hebben een kleiner oppervlakte dan volwassen graven, hetgeen een lager tarief rechtvaardigt. Voor het begraven in kindergraven van 8 tot 12 jaar bedragen de tarieven 75%, voor kinderen van 1 tot 8 jaar 50% en voor kindergraven jonger dan 1 jaar en voor foetussen jonger dan 24 weken zwangerschap 25% van het begraaftarief voor overledenen ouder dan 12 jaar.

Voor het begraven op buitengewone uren zijn aparte tarieven opgenomen. Gezien de extra kosten, zoals gemaakte overuren door de begraafplaatsmedewerkers c.q. aannemersbedrijven, is het mogelijk hiervoor een hoger recht te heffen. De buitengewone uren staan vermeld in de nadere regels behorende bij de beheerverordening.

Vanaf 2027 is begraven en asbezorging op werkdagen van van 9.00 tot 15.00 uur mogelijk. Van maandag t/m vrijdag is begraven op buitengewone uren mogelijk van 15.00 tot 18.00 uur,, met als uiterste begraaftermijn een uur voor zonsondergang. Hiervoor wordt een toeslag op het gangbare tarief in rekening gebracht.

Het begraven op zon- en feestdagen is alleen in uitzonderlijke situaties mogelijk na toestemming van de burgemeester. Hiervoor wordt een toeslag van 100% op het gangbare tarief in rekening gebracht.

Hoofdstuk 2. Verlenen en verlengen van grafrechten voor particuliere graven
In dit hoofdstuk is een regeling opgenomen voor het verlenen van grafrechten voor graven. Een recht op een graf kan ingevolge artikel 28 van de Wet op de lijkbezorging gevestigd worden, hetzij voor onbepaalde tijd, hetzij voor de tijd van minstens 10 jaren. De gemeente Brunssum biedt termijnen aan voor tien jaar of een veelvoud van tien jaar, met een maximum van 50 jaar. Een voor bepaalde tijd verleend uitsluitend recht op een graf kan worden verlengd. De verordening biedt via de nadere regels ruime keuzemogelijkheden voor verlengingen aan, die een veelvoud zijn van vijf jaar met een maximum van 50 jaar.

De tarieven voor de uitgifte- en verlengingstermijnen zijn afgestemd op de vermelde termijnen in de beheerverordening gemeentelijke begraafplaats gemeente Brunssum 2027. Het verlenen van het recht om in een bepaald graf te begraven en begraven te houden is de belaste dienst, en niet het begraven zelf.

De kosten van het onderhoud van de algemene voorzieningen van de begraafplaats mogen worden meegenomen in de heffing van de grafrechten. De gemeente Brunssum kiest hiervoor vanuit het oogpunt van geringere administratieve lasten.

Het vastrecht voor algemeen onderhoud voor algemene graven is verrekend in het begraaftarief dat inclusief algemeen onderhoud is.
Het is volgens de Hoge Raad niet mogelijk om voor het algemene onderhoud aan de begraafplaats alleen te heffen bij particuliere (‘eigen’) graven en niet bij algemene graven. Het karakter van het grafrecht laat een differentiatie in het tarief voor het algemene onderhoud van de begraafplaats slechts toe indien die differentiatie zich richt naar het genot dat een rechthebbende tot een graf heeft van dit onderhoud (Hoge Raad 28 februari 2003, nr. 37716, LJN: AF5108, VN 2003/15.31).

Door het toenemend aantal alleenwonende voor wie een grafrecht voor een gangbaar graf met twee lagen te duur is wordt vanaf 2027 een ‘enkelgraf’ aangeboden tegen een lager tarief. De beheerder bepaalt waar enkelgraven uitgegeven kunnen worden.

Hoofdstuk 3. Asbestemmingen
Na de crematie wordt de as geborgen in een bus. Artikel 59, eerste lid van de Wet op de lijkbezorging bepaalt dat de as niet eerder dan na één maand nadat zij in een bus is geborgen, kan worden verstrooid.
Verstrooiing van as kan plaatsvinden door of in opdracht van de houder van de begraafplaats en gebeurt op een permanent daartoe bestemd terrein (artikel 66a Wet op de lijkbezorging). De gemeente Brunssum draagt zorg voor een verstrooiplaats op de begraafplaats.

Het bijzetten van een asbus of een urn in een urnengraf, bestaand graf of bovengrondse urnenplaats en asverstrooiing geschiedt in aanwezigheid van een medewerker van de begraafplaats. Aangezien de handelingen ongeveer even veel tijd in beslag nemen wordt gekozen voor één tarief voor alle vormen van asbestemmingen.

Asbusplaatsingen en asbusverstrooiingen zijn mogelijk met en zonder aanwezigheid van nabestaanden. Het tarief voor een asverstrooiing met aanwezigen is hoger omdat de begraafplaats extra kosten moet maken voor ontvangst, instructie en begeleiding. Dit vraagt meer tijd en rechtvaardigt een hoger tarief.

Hoofdstuk 4. Verlenen en verlengen van grafrechten voor asbestemmingen
De Wet op de lijkbezorging noemt niet met zoveel woorden de mogelijkheid om een uitsluitend recht te vestigen op de ruimte waar een asbus is bijgezet of de plaats waarop as wordt verstrooid. Omdat het vestigen van een recht op een urnengraf, urnenplaats of verstrooiingsplaats niet wettelijk is geregeld, gelden er ook geen eisen voor wat betreft de uitgiftetermijn van een dergelijk recht. Een gemeente kan hiervoor zelf een termijn stellen. De gemeente Brunssum geeft termijnen uit van vijf jaar of een veelvoud daarvan, waarbij het tarief hetzelfde veelvoud is als het tarief van vijf jaar.
Verlengen kan met vijf jaar of een veelvoud van vijf jaar, waarbij het tarief hetzelfde veelvoud is van vijf jaar.
Op grond van artikel 66 van de Wet op de lijkbezorging mag een asbus zonder toestemming van de rechthebbenden pas na tien jaar worden verstrooid. In de beheerverordening is geregeld dat de rechthebbende automatisch toestemming hiertoe verleend na afstand of na afloop van het grafrecht.

Hoofdstuk 5. Gedenktekens en grafbedekkingen
Voor het plaatsen van een gedenkteken is een schriftelijke melding nodig. Hiervoor wordt geen tarief in rekening gebracht.
Voor het afnemen en/of herplaatsen van een grafbedekking is de rechthebbende van het graf verantwoordelijk. Deze dient opdracht te geven aan een steenhouwer.

Voor het plaatsen van een gedenkplaatje op een algemene herdenkingszuil zijn plaatsingsrechten verschuldigd.

Voor plaatsing van een urn in de urnenmuur is een bewaar urn vereist. Aan de aanschaf zijn kosten verbonden.

Voor de urnengraven met tegel is een speciale tegel vereist. Voor de aanschaf van de tegel en het aanbrengen van een inscriptie worden kosten in rekening gebracht.

Hoofdstuk 6. Opgraven, samenvoegen, schudden en asbus verwijderen op verzoek
In dit hoofdstuk is een tarief opgenomen voor de afhandeling van een vergunningaanvraag voor het opgraven van een overledene en de daadwerkelijke opgraving. Dit tarief is inclusief de kosten van de opgraving door een gespecialiseerd bedrijf, exclusief de transportkosten en nieuwe kist of lijkomhulsel.
Voor het weer opnieuw begraven (na een opgraving) op de gemeentelijke begraafplaats van Brunssum worden begraafkosten in rekening gebracht.

Het tarief voor samenvoegen en schudden heeft betrekking op oude rechten. Daarin zijn alle kosten meegenomen voor het samenvoegen en schudden, waaronder administratieve handelingen, openen graf, verzamelen en scheiden van resten, samenvoegen van menselijke resten, afvoer van niet-menselijke resten, sluiting graf indien niet gelijktijdig

begraven wordt en toezicht houden op de werkzaamheden bij inschakeling van een gespecialiseerd bedrijf. Door Arbo-technische eisen zijn de kosten voor samenvoegen sterk toegenomen. Dit verklaart het hoge tarief.
In specifieke situaties, zoals bij slechte lijkvertering, wordt een gespecialiseerd bedrijf ingeschakeld op basis van een uit te brengen offerte (zie hoofdstuk 9).
Indien het opgraven en verwijderen van een asbus/urn uit een (urnen)graf voor, maar ook na afloop van de termijn, geschiedt in opdracht van de rechthebbende zijn daar kosten aan verbonden.

Hoofdstuk 7. Onderhoud
De kosten voor algemeen onderhoud van de begraafplaats zijn geïntegreerd in het tarief voor het grafrecht. Onder de kosten voor algemeen onderhoud wordt verstaan een bijdrage voor het onderhoud van wegen en paden, bomen, algemeen groen, watertappunten en meubilair, vastrecht genaamd.

Grafonderhoud is voor verantwoordelijkheid voor de eigenaar van de grafbedekking.
Tot de wetswijziging van 2010 was de houder van de begraafplaats eigenaar van de grafbedekking en verantwoordelijk voor het onderhoud daarvan. Vandaar dat toen vaak een verplichte onderhoudsbijdrage in rekening werd gebracht. Sinds 2010 is de eigenaar van de grafbedekking verantwoordelijk en heeft de houder van de begraafplaats de keuze om dit al dan niet verplicht te stellen. De gemeente Brunssum kiest voor grafonderhoud door de rechthebbenden. Indien zij hier zelf niet toe in staat zijn kunnen ze op eigen kosten een hovenier inschakelen.
Nieuw is dat verzakkingen van de monumenten/gedenktekens op verzoek en bij het niet reageren op een aanschrijving uitgevoerd kunnen worden in opdracht van de beheerder van de begraafplaats. Hiervoor wordt een tarief in rekening gebracht.
Ook voor het verwijderen van niet toegestane planten en voorwerpen door de beheerder van de begraafplaats wordt bij het niet tijdig verwijderen na een aanschrijving een tarief in rekening gebracht.

Hoofdstuk 8. Administratiekosten
De gemeente Brunssum heft voor het overboeken van een particulier grafrecht op een andere persoon en bij het inschrijven van een nieuwe rechthebbende bij het overlijden van de geregistreerde rechthebbende in een daartoe bestemd register en het grafdossier rechten. Particuliere graven zijn graven waarvoor op grond van artikel 28 van de Wet op de lijkbezorging het uitsluitend recht is verleend.
Wat over het inschrijven of overboeken van particuliere graven is opgemerkt geldt tevens voor het inschrijven of overboeken van particuliere urnengraven, urnenplaatsen, urnennissen en gedenkplaatsen.
Voor het verstrekken van een kopie van een grafakte wordt hetzelfde tarief in rekening gebracht.
Overschrijfkosten van een overleden rechthebbende bij een begrafenis met bijzetting worden niet apart in rekening gebracht en zijn geïntegreerd in het begraaftarief.

Voor het inrichten en aanpassen van een grafkelder is een vergunning vereist. Aan de verstrekking van de vergunning zijn administratiekosten verbonden.

Hoofdstuk 9. Bijzondere verrichtingen en overige heffingen
Steeds vaker komen nabestaanden met wensen en verzoeken waarin de verordening niet voorziet. Vanuit klantgerichtheid en financieel beheer is het belangrijk zo veel mogelijk wensen te honoreren. Vaak betreft het maatwerk waarvoor geen tarief is vastgesteld. Dit artikel maakt het mogelijk dat het college op basis van een offerte deze dienstverlening kan aanbieden.